

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

27 ianuarie 2021 *

„Recurs – Concurență – Înțelegeri – Piața europeană a cablurilor electrice – Împărțire a pieței în cadrul unor proiecte – Regulamentul (CE) nr. 1/2003 – Articolul 23 alineatul (2) – Imputabilitatea comportamentului ilicit al unei societăți alteia – Prezumția exercitării efective a unei influențe decisive – Entitate care controlează 100 % din drepturile de vot asociate acțiunilor unei alte societăți”

În cauza C-595/18 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 21 septembrie 2018,

The Goldman Sachs Group Inc., cu sediul în New York (Statele Unite), reprezentată de A. Mangiaracina, avocatessa, și J. Koponen, advokat,

recurentă,

celelalte părți din procedură fiind:

Comisia Europeană, reprezentată de P. Rossi, C. Sjödin, T. Vecchi și J. Norris, în calitate de agenți,

pârâtă în primă instanță,

Prysmian SpA, cu sediul în Milano (Italia),

Prysmian Cavi e Sistemi Srl, cu sediul în Milano,

reprezentate de C. Tesauro și L. Armati, avocați,

interveniente în primă instanță,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul A. Arabadjiev, președinte de cameră, domnii A. Kumin, T. von Danwitz și P. G. Xuereb (raportor) și doamna I. Ziemele, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

* Limba de procedură: engleza.

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatei generale,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, The Goldman Sachs Group Inc. solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 12 iulie 2018, The Goldman Sachs Group/Comisia (T-419/14, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2018:445), prin care s-a respins acțiunea având ca obiect, pe de o parte, anularea Deciziei C(2014) 2139 final a Comisiei din 2 aprilie 2014 privind o procedură inițiată în temeiul articolului 101 [TFUE] și al articolului 53 din Acordul privind SEE (cazul AT.39610 – Cabluri electrice) (denumită în continuare „decizia în litigiu”), în ceea ce o privește, și, pe de altă parte, reducerea cuantumului amenzii aplicate acesteia.

Cadrul juridic

- 2 Potrivit articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele [101 și 102 TFUE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167, rectificare în Ediție specială, 08/vol. 4, p. 269):

„Comisia poate aplica, prin decizie, amenzi asupra întreprinderilor și asociațiilor de întreprinderi atunci când, în mod intenționat sau din neglijență, acestea:

(a) încalcă articolul [101] sau articolul [102 TFUE] [...]

[...]”

Istoricul litigiului și decizia în litigiu

- 3 Istoricul litigiului, care figurează la punctele 1-22 și 47 din hotărârea atacată, poate fi rezumat, în vederea prezentei proceduri, după cum urmează.
- 4 Recurenta, The Goldman Sachs Group este o societate cu sediul în Statele Unite care își desfășoară activitatea în calitate de bancă de afaceri și societate de plasament în principalele centre financiare mondiale. Între 29 iulie 2005 și 28 ianuarie 2009, a fost societatea-mamă (indirectă), prin fondurile GS Capital Partners V (denumite în continuare „fondurile GSCP V”) și prin alte societăți intermediare, a Prysmian SpA, precum și a filialei deținute integral de aceasta, Prysmian Cavi e Sistemi Srl (denumită în continuare „PrysmianCS”), fostă Pirelli Cavi e Sistemi Energia SpA, ulterior Prysmian Cavi e Sistemi Energia Srl. Prysmian și PrysmianCS, două societăți cu sediul în Italia, constituie împreună grupul Prysmian, un actor mondial în sectorul cablurilor electrice submarine și subterane.
- 5 În timp ce participația recurente la capitalul Prysmian era inițial de 100 % din acțiuni, nivelul acestei participații a scăzut, în urma a două cesiuni de acțiuni efectuate la 7 septembrie 2005 și 21 iulie 2006, pentru a se ridica, într-o primă etapă, la 91,1 %, apoi, într-o a doua etapă, la 84,4 % până la 3 mai 2007, dată la care o parte din acțiunile Prysmian a fost introdusă la Bursa din Milano (Italia) printr-o ofertă publică inițială (denumită în continuare „OPI”).
- 6 În urma unei proceduri de aplicare a articolului 101 TFUE și a articolului 53 din Acordul privind Spațiul Economic European din 2 mai 1992 (JO 1994, L 1, p. 3, Ediție specială, 11/vol. 53, p. 4), Comisia a adoptat, la 2 aprilie 2014, decizia în litigiu.

- 7 La articolul 1 din aceasta decizie, Comisia a constatat că recurenta și alte 25 de societăți, inclusiv Prysmian și PrysmianCS, participaseră la o înțelegere care constituia o încălcare unică și continuă a articolului 101 TFUE și a articolului 53 din Acordul privind SEE în sectorul cablurilor electrice de (foarte) înaltă tensiune subterane și/sau submarine (denumită în continuare „încălcarea în cauză”).
- 8 Recurente i-a fost recunoscută răspunderea pentru încălcarea în cauză, la articolul 1 alineatul (5) litera (c) din decizia în litigiu, în calitate de societate-mamă a Prysmian și a Prysmian Cavi e Sistemi Energia în perioada cuprinsă între 29 iulie 2005 și 28 ianuarie 2009 (denumită în continuare „perioada încălcării”).
- 9 În această privință, Comisia a prezumat, pe de o parte, că Prysmian a exercitat o influență decisivă asupra comportamentului Prysmian Cavi e Sistemi Energia pe piață în această perioadă și, pe de altă parte, că recurenta a exercitat, între 29 iulie 2005 și 3 mai 2007, o influență decisivă asupra comportamentului Prysmian și, în consecință, al Prysmian Cavi e Sistemi Energia pe piață.
- 10 În plus, Comisia a concluzionat, pe baza analizei legăturilor economice, organizatorice și juridice ale recurente cu filialele sale, că aceasta exercitase efectiv o influență decisivă asupra comportamentului pe piață al Prysmian și, în consecință, al Prysmian Cavi e Sistemi Energia în perioada încălcării.
- 11 În aceste condiții, astfel cum reiese din articolul 2 litera (f) din decizia în litigiu, Comisia a aplicat recurente o amendă în cuantum de 37 303 000 de euro, în solidar cu Prysmian și cu PrysmianCS.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 12 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 17 iunie 2014, recurenta a introdus o acțiune având ca obiect, pe de o parte, anularea deciziei în litigiu în măsura în care o privește și, pe de altă parte, reducerea cuantumului amenzii care i-a fost aplicată.
- 13 În susținerea concluziilor sale în anularea deciziei în litigiu, recurenta a invocat în fața Tribunalului cinci motive, printre care în special primul, întemeiat pe încălcarea articolului 101 TFUE și a articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, precum și pe o eroare de drept și pe o eroare vădită de apreciere.
- 14 Prin Ordonanța din 25 iunie 2015, președintele Tribunalului a admis cererea de intervenție în susținerea concluziilor Comisiei formulată de Prysmian și de PrysmianCS.
- 15 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a respins acțiunea în totalitate.
- 16 Tribunalul a considerat în esență că, în ceea ce privește perioada cuprinsă între 29 iulie 2005 și 3 mai 2007, Comisia s-a întemeiat în mod corect pe o prezumție a exercitării efective a unei influențe decisive de către recurentă asupra comportamentului Prysmian și al Prysmian Cavi e Sistemi Energia pe piață.
- 17 Potrivit Tribunalului, în cazul în care o societate-mamă deține toate drepturile de vot asociate acțiunilor filialei sale, în special în combinație cu o participație larg majoritară la capitalul filialei respective, precum în speță, societatea-mamă menționată se află într-o situație similară celei a proprietarului exclusiv al acelei filiale, astfel încât societatea-mamă este în măsură să stabilească strategia economică și comercială a filialei, cu toate că nu deține în totalitate sau în cvasitotalitate capitalul social al acesteia din urmă.
- 18 În plus, Tribunalul a statuat că Comisia a putut să considere, fără a săvârși o eroare, că recurenta a exercitat o influență decisivă asupra comportamentului Prysmian și al Prysmian Cavi e Sistemi Energia pe piață în întreaga perioadă a încălcării, întemeindu-se, în primul rând, pe puterea recurente

de numire a membrilor diferitor consilii de administrație ale Prysmian, în al doilea rând, pe puterea de a convoca acționarii Prysmian la adunări și de a propune revocarea administratorilor sau a tuturor consiliilor de administrație ale acesteia din urmă, în al treilea rând, pe puterile delegate ale administratorilor ramurii de investiție directă a diviziei „*Merchant Banking*” („*Principal Investment Area*”, denumită în continuare „PIA”) a recurenteii în cadrul consiliilor de administrație ale Prysmian și participarea lor la comitetul strategic al acesteia din urmă, în al patrulea rând, pe faptul că recurenta primea actualizări regulate și rapoarte lunare din partea Prysmian, în al cincilea rând, pe măsurile enumerate de Comisie în decizia în litigiu pentru asigurarea continuării controlului decisiv de către reclamantă după OPI și, în al șaselea rând, pe dovada că recurenta s-a comportat ca un proprietar industrial.

Concluziile părților în fața Curții

19 Recurenta solicită Curții:

- anularea hotărârii atacate;
- anularea, în tot sau în parte (de exemplu, începând cu luna mai sau cu luna noiembrie a anului 2007, când recurenta și filialele sale nu dețineau decât aproximativ 45 % și, respectiv, 26 % din acțiunile Prysmian), a articolelor 1-4 din decizia în litigiu, în măsura în care acestea o privesc și/sau
- reducerea amenzii aplicate recurenteii în temeiul articolului 2 din decizia în litigiu, precum și
- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată efectuate în primă instanță și în recurs.

20 Comisia solicită Curții:

- respingerea recursului și
- obligarea recurenteii la plata cheltuielilor de judecată.

21 Prysmian și PrysmianCS solicită Curții:

- respingerea recursului și
- obligarea recurenteii la plata cheltuielilor de judecată, inclusiv a celor legate de intervenția lor în susținerea concluziilor Comisiei.

Cu privire la recurs

- 22 În susținerea recursului, recurenta invocă două motive. Primul motiv se întemeiază pe o încălcare a articolului 101 TFUE și a articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, în măsura în care în sarcina recurenteii s-a stabilit răspunderea pentru o încălcare a dreptului Uniunii în domeniul concurenței, săvârșită de Prysmian și de PrysmianCS în perioada cuprinsă între 29 iulie 2005 și 3 mai 2007 (denumită în continuare „perioada anterioară OPI”). Al doilea motiv este întemeiat pe o încălcare a articolului 101 TFUE și a articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, în măsura în care recurenta a fost considerată răspunzătoare pentru aceeași încălcare în perioada cuprinsă între 3 mai 2007 și 28 ianuarie 2009 (denumită în continuare „perioada ulterioară OPI”). În plus, recurenta solicită Curții să îi acorde beneficiul oricărei reduceri a amenzii acordate Prysmian și PrysmianCS,

reducând cuantumul amenzii care i-a fost aplicată în solidar cu acestea din urmă, în cazul în care Curtea ar admite recursul formulat de societățile respective împotriva Hotărârii Tribunalului din 12 iulie 2018, Prysmian și Prysmian Cavi e Sistemi/Comisia (T-475/14, EU:T:2018:448).

Cu privire la primul motiv

- 23 Primul motiv cuprinde trei aspecte.

Cu privire la primul aspect al primului motiv

– Argumentația părților

- 24 Prin intermediul primului aspect al primului motiv, care vizează punctele 49, 50 și 52 din hotărârea atacată, recurenta arată că Tribunalul a considerat în mod eronat că Comisia nu a săvârșit o eroare în măsura în care a stabilit în sarcina recurenteii răspunderea pentru încălcarea în cauză, în perioada anterioară OPI, întemeindu-se pe o prezumție a exercitării efective a unei influențe decisive de către recurentă asupra Prysmian și a PrysmianCS.
- 25 În această privință, recurenta susține că participația sa la fondurile GSCP V era de numai aproximativ 33 %, restul capitalului fiind deținut de investitori terți independenți. Mai mult, participarea acestor fonduri la capitalul Prysmian s-ar fi ridicat, în perioada anterioară OPI, și cu excepția primelor 41 de zile, mai întâi la aproximativ 91 %, apoi la aproximativ 84 %. Cu toate acestea, din jurisprudența Curții ar reieși că prezumția exercitării efective a unei influențe decisive nu ar fi aplicabilă decât atunci când societatea-mamă deține în totalitate sau în cvasitotalitate capitalul filialei sale. Tribunalul ar fi considerat în mod eronat că, atunci când o societate-mamă deține toate drepturile de vot asociate acțiunilor filialei sale, în special în combinație cu o participație larg majoritară la capitalul acestei filiale, societatea-mamă respectivă se află într-o situație similară celei a proprietarului exclusiv al acestei filiale.
- 26 Potrivit recurenteii, prezumția exercitării efective a unei influențe decisive nu se poate aplica în astfel de împrejurări, în conformitate cu principiul fundamental potrivit căruia prezumțiile trebuie aplicate în mod restrictiv. În această privință, abordarea Tribunalului nu ar fi conformă cu Hotărârea din 10 septembrie 2009, Akzo Nobel și alții/Comisia (C-97/08 P, EU:C:2009:536), în care Curtea a recunoscut existența unei asemenea prezumții. În plus, interpretarea dată de Tribunal ar fi eronată în lumina obiectivului prezumției menționate, dat fiind că aceasta ar înlocui dovada ușoară a existenței unei participații privind totalitatea părților sociale, prin intermediul unei consultări rapide a registrului comerțului și al societăților, care ar presupune securitatea juridică și ușor aplicabilă, printr-o demonstrație aprofundată a existenței unor elemente proprii cauzei care ar permite societății-mamă să exercite în mod efectiv o influență decisivă. În sfârșit, Tribunalul ar fi adoptat o interpretare diametral opusă privind aceeași filială și aceeași încălcare în Hotărârea din 12 iulie 2018, Pirelli & C./Comisia (T-455/14, nepublicată, EU:T:2018:450).
- 27 Comisia, susținută de Prysmian și de PrysmianCS, contestă argumentele menționate. Aceasta arată că argumentul recurenteii potrivit căruia, din moment ce nu deținea decât 33 % din capitalul fondurilor GSCP V, prezumția exercitării efective a unei influențe decisive nu s-ar putea aplica în speță trebuie respins ca inadmisibil, întrucât nu a fost prezentat în fața Tribunalului. În orice caz, acest argument ar fi lipsit de temei, dat fiind că recurenta controla singură și în totalitate deciziile privind investițiile fondurilor GSCP V.
- 28 În memoriul său în replică, recurenta susține că, în fața Tribunalului, ar fi arătat în mod explicit că proprietatea efectivă pe care o deținea asupra fondurilor GSCP V era insuficientă pentru a permite Comisiei să se întemeieze pe prezumția exercitării efective a unei influențe decisive în această privință.

– *Aprecierea Curții*

- 29 În ceea ce privește, în primul rând, argumentația recurenteii potrivit căreia prezumția exercitării efective a unei influențe decisive, recunoscută de jurisprudență, nu era aplicabilă în speță, dat fiind că participația sa la fondurile GSCP V era de numai aproximativ 33 %, restul capitalului acestor fonduri fiind deținut de investitori terți independenți, trebuie amintit că, astfel cum Tribunalul a constatat la punctele 48 și 64 din hotărârea atacată, în decizia în litigiu, Comisia s-a întemeiat pe o prezumție a exercitării efective a unei influențe decisive a recurenteii asupra comportamentului Prysmian și, indirect, al PrysmianCS, bazându-se nu pe nivelul participației indirecte a recurenteii la capitalul Prysmian, ci pe constatarea potrivit căreia recurenta controla ansamblul drepturilor de vot asociate acțiunilor Prysmian.
- 30 Or, în recursul formulat, recurenta nu contestă nici această constatare a Tribunalului, nici că ea continua să controleze 100 % din drepturile de vot menționate în întreaga perioadă anterioară OPI, chiar și după cesiunile acțiunilor Prysmian efectuate la 7 septembrie 2005 și 21 iulie 2006. În aceste împrejurări, argumentul recurenteii întemeiat pe faptul că participația sa la fondurile GSCP V s-ar fi situat numai în jurul a 33 % trebuie, în orice caz, să fie respins ca inoperant.
- 31 În ceea ce privește, în al doilea rând, argumentația recurenteii care vizează constatarea Tribunalului potrivit căreia Comisia era îndreptățită să se întemeieze pe o prezumție a exercitării efective a unei influențe decisive de către societatea-mamă asupra comportamentului filialei sale, trebuie amintit că rezultă dintr-o jurisprudență constantă că comportamentul unei filiale poate fi imputat societății-mamă în special atunci când, deși are personalitate juridică distinctă, această filială nu își decide în mod autonom comportamentul pe piață, ci aplică în esență instrucțiunile care îi sunt date de societatea-mamă, având în vedere, mai ales, legăturile organizatorice, economice și juridice care unesc cele două entități juridice (Hotărârea din 24 iunie 2015, Fresh Del Monte Produce/Comisia și Comisia/Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P și C-294/13 P, EU:C:2015:416, punctul 75, precum și jurisprudența citată).
- 32 Reiese de asemenea dintr-o jurisprudență constantă că, în cazul particular în care o societate-mamă deține direct sau indirect totalitatea sau cvasitotalitatea capitalului filialei sale care a săvârșit o încălcare a normelor de concurență, pe de o parte, această societate-mamă poate exercita o influență decisivă asupra comportamentului acestei filiale și, pe de altă parte, există o prezumție refragabilă potrivit căreia societatea-mamă respectivă exercită efectiv o astfel de influență. În aceste condiții, este suficient să se dovedească de către Comisie că totalitatea sau cvasitotalitatea capitalului unei filiale este deținut de societatea sa mamă pentru a se putea prezuma că aceasta din urmă exercită o influență decisivă asupra politicii comerciale a filialei respective. Prin urmare, Comisia va fi în măsură să considere societatea-mamă răspunzătoare în solidar pentru plata amenzii aplicate filialei sale, cu excepția cazului în care societatea-mamă, căreia îi revine obligația de a răsturna această prezumție, prezintă elemente de probă suficiente de natură să demonstreze că filiala sa se comportă în mod autonom pe piață (Hotărârea din 28 octombrie 2020, Pirelli & C/Comisia, C-611/18 P, nepublicată, EU:C:2020:868, punctul 68, precum și jurisprudența citată).
- 33 O astfel de prezumție implică, așadar, exceptând situația răsturnării sale, faptul că exercitarea efectivă a unei influențe decisive de către societatea-mamă asupra filialei sale este considerată dovedită și permite Comisiei să rețină răspunderea societății-mamă pentru comportamentul filialei, fără a trebui să prezinte vreo probă suplimentară. Punerea în aplicare a prezumției exercitării efective a unei influențe decisive nu este astfel condiționată de prezentarea unor indicii suplimentare referitoare la exercitarea efectivă a unei influențe de către societatea-mamă (Hotărârea din 26 octombrie 2017, Global Steel Wire și alții/Comisia, C-457/16 P și C-459/16 P-C-461/16 P, nepublicată, EU:C:2017:819, punctele 85 și 86, precum și jurisprudența citată).

- 34 Desigur, este cert că recurenta nu deținea în perioada anterioară OPI totalitatea capitalului Prysmian, întrucât participarea fondurilor GSCP V la capitalul Prysmian se ridica, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 47 din hotărârea atacată, în acea perioadă, cu excepția primelor 41 de zile, mai întâi la aproximativ 91 %, iar ulterior la aproximativ 84 %. Este de asemenea cert că, în decizia în litigiu, Comisia nu a considerat că această participare însemna că recurenta deținea aproape integral capitalul Prysmian.
- 35 Cu toate acestea, din jurisprudența citată la punctele 31-33 din prezenta hotărâre reiese că nu simpla deținere a totalității sau a cvasitotalității capitalului filialei în sine întemeiază prezumția exercitării efective a unei influențe decisive, ci gradul de control al societății-mamă asupra filialei sale pe care îl implică această deținere. În consecință, Tribunalul a putut, fără a săvârși o eroare de drept, să considere în esență, la punctul 50 din hotărârea atacată, că o societate-mamă care deține toate drepturile de vot asociate acțiunilor filialei sale se află în această privință într-o situație similară celei a unei societăți care deține în totalitate sau în cvasitotalitate capitalul filialei, astfel încât societatea-mamă este în măsură să stabilească strategia economică și comercială a filialei. Astfel, o societate-mamă care deține toate drepturile de vot asociate acțiunilor filialei sale poate, la fel ca o societate-mamă care deține în totalitate sau în cvasitotalitate capitalul filialei sale, să exercite o influență decisivă asupra comportamentului acesteia din urmă.
- 36 Rezultă că, în mod contrar celor susținute de recurentă, Tribunalul nu a săvârșit o eroare de drept atunci când a considerat că, din moment ce o societate-mamă deține toate drepturile de vot asociate acțiunilor filialei sale, Comisia are dreptul să se întemeieze pe o prezumție a exercitării efective a unei influențe decisive a acestei societăți-mamă asupra comportamentului filialei sale pe piață.
- 37 Această concluzie nu este repusă în discuție de celelalte argumente prezentate de recurentă.
- 38 Astfel, în primul rând, prezumția unei influențe decisive exercitate asupra filialei de societatea sa mamă urmărește în special să asigure un echilibru între, pe de o parte, importanța obiectivului de a sancționa comportamentele contrare normelor de concurență, în special articolului 101 TFUE, și de a preveni repetarea acestora și, pe de altă parte, cerințele anumitor principii generale ale dreptului Uniunii precum, printre altele, principiul prezumției de nevinovăție, principiul caracterului personal al pedepselor și principiul securității juridice, precum și dreptul la apărare, inclusiv principiul egalității armelor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 iulie 2013, Schindler Holding și alții/Comisia, C-501/11 P, EU:C:2013:522, punctul 108, precum și jurisprudența citată).
- 39 Desigur, astfel cum susține recurenta, identificarea persoanelor care dețin voturile asociate acțiunilor unei societăți se poate dovedi eventual mai dificilă decât stabilirea persoanelor cărora le aparțin aceste acțiuni. Cu toate acestea, pe de o parte, nimic nu indică faptul că asemenea dificultăți pot fi susceptibile să aducă atingere securității juridice. Astfel, o societate-mamă care, fără a deține totalitatea sau cvasitotalitatea acțiunilor filialei sale, și-a rezervat sau a dobândit toate drepturile de vot asociate acestor acțiuni nu poate, în mod evident, ignora că aceasta este situația.
- 40 Pe de altă parte, trebuie amintit că Comisia nu este nicidecum obligată să se întemeieze exclusiv pe prezumția menționată. Astfel, nimic nu împiedică această instituție să dovedească exercitarea efectivă de către o societate-mamă a unei influențe decisive asupra filialei sale prin alte elemente de probă sau printr-o combinație a unor asemenea elemente cu prezumția respectivă (Hotărârea din 26 octombrie 2017, Global Steel Wire și alții/Comisia, C-457/16 P și C-459/16 P-C-461/16 P, nepublicată, EU:C:2017:819, punctul 88 și jurisprudența citată).
- 41 În al doilea rând, nu numai că recurenta nu explică în ce mod interpretarea Tribunalului în speță ar fi contradictorie cu cea reținută într-o hotărâre anterioară, ci un asemenea argument este inoperant, întrucât Tribunalul a reținut în mod întemeiat, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 31-36 din prezenta hotărâre, că Comisia se putea fonda pe prezumția exercitării efective a unei influențe decisive.

42 Rezultă că primul aspect al primului motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al doilea aspect al primului motiv

– Argumentația părților

43 Prin intermediul celui de al doilea aspect al primului motiv, care vizează punctele 71-78 din hotărârea atacată, recurenta reproșează Tribunalului, pe de o parte, că a considerat în mod eronat că acesteia îi revenea sarcina de a răsturna, în ceea ce privește perioada anterioară OPI, prezumția exercitării efective a unei influențe decisive asupra comportamentului filialei sale pe piață, dat fiind că Tribunalul nu îi putea impune să răstoarne o prezumție care nu se aplica.

44 Pe de altă parte și în orice caz, Tribunalul ar fi omis, prin interpretarea eronată a cerințelor juridice aplicabile în speță, să aprecieze în mod corect argumentele invocate și elementele de probă prezentate de recurentă pentru a răsturna prezumția exercitării efective a unei influențe decisive.

45 În această privință, recurenta arată, în primul rând, că cele câteva elemente de probă citate de Tribunal nu ar fi de natură să demonstreze că fondurile GSCP V aveau un comportament diferit de cel al unui simplu investitor financiar. În al doilea rând, prin respingerea argumentului recurenteii potrivit căruia politica comercială a Prysmian era stabilită de echipa sa de conducere pentru motivul că recurenta nu furnizase un e-mail sau un proces-verbal specific care să confirme acest argument, Tribunalul i-ar fi impus o *probatio diabolica*. În al treilea rând, Tribunalul ar fi omis în mod eronat să nu acorde nicio importanță lipsei oricărei referiri la fondurile GSCP V sau la recurentă în răspunsul oferit de Prysmian la o solicitare de informații a Comisiei. În al patrulea rând, Tribunalul ar fi apreciat, fără a justifica acest lucru, că declarațiile publice de independență și de lipsă a controlului efectuate la acel moment de consiliul de administrație al Prysmian erau false și fuseseră efectuate cu încălcarea dreptului italian. În al cincilea rând, Tribunalul ar fi respins în mod eronat argumentul său potrivit căruia fondurile GSCP V nu dăduseră instrucțiuni societății Prysmian, pentru motivul că acest argument ar fi fost prezentat în mod incoerent.

46 Comisia, susținută de Prysmian și de PrysmianCS, se opune acestor argumente. În opinia sa, argumentația recurenteii referitoare la examinarea probelor pe care aceasta le-a prezentat pentru a răsturna aplicarea prezumției exercitării efective a unei influențe decisive urmărește în realitate efectuarea de către Curte a unei noi aprecieri a acestor probe și este, prin urmare, inadmisibilă.

– Aprecierea Curții

47 Trebuie arătat, în primul rând, că argumentul recurenteii privind pretinsa răsturnare a sarcinii probei de către Tribunal se întemeiază pe premisa potrivit căreia Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a considerat că Comisia se putea întemeia, în speță, pe o prezumție a exercitării efective a unei influențe decisive pentru a stabili răspunderea recurenteii pentru încălcarea în cauză în ceea ce privește perioada anterioară OPI. Or, dat fiind că, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 36 din prezenta hotărâre, hotărârea atacată nu este afectată de nicio eroare de drept în această privință, argumentul menționat trebuie respins.

48 În al doilea rând, trebuie amintit că, în conformitate cu articolul 256 alineatul (1) al doilea paragraf TFUE și cu articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, recursul se limitează la chestiuni de drept. Tribunalul este singurul competent să constate și să aprecieze faptele pertinente, precum și să aprecieze elementele de probă. Aprecierea acestor fapte și elemente de probă nu constituie, așadar, cu excepția cazului denaturării lor, o chestiune de drept supusă ca atare controlului Curții în cadrul unui recurs (Hotărârea din 26 septembrie 2018, Philips și Philips France/Comisia, C-98/17 P, nepublicată, EU:C:2018:774, punctul 40, precum și jurisprudența citată).

- 49 În schimb, competența de control a Curții asupra constatărilor de fapt realizate de Tribunal se întinde în special la problema dacă normele în materia sarcinii și a administrării probelor au fost respectate (Hotărârea din 18 ianuarie 2017, Toshiba/Comisia, C-623/15 P, nepublicată, EU:C:2017:21, punctul 39, și Hotărârea din 14 iunie 2018, Makhoul/Consiliul, C-458/17 P, nepublicată, EU:C:2018:441, punctul 57).
- 50 Dat fiind că, în speță, recurenta nu a invocat nicio denaturare a faptelor și a elementelor de probă de către Tribunal, argumentele acesteia privind examinarea probelor invocate pentru a răsturna prezumția exercitării efective a unei influențe decisive trebuie respinse ca inadmisibile.
- 51 În al treilea rând, în măsura în care argumentele invocate în cadrul celui de al doilea aspect al primului motiv ar putea fi considerate admisibile în temeiul jurisprudenței amintite la punctele 48 și 49 din prezenta hotărâre, trebuie arătat, *primo*, contrar celor susținute de recurentă, că Tribunalul nu a impus acesteia, la punctele 70 și 71 din hotărârea atacată, o *probatio diabolica*, ci s-a limitat în esență la a aminti faptul că sarcina probei pentru a răsturna prezumția în cauză revenea recurente.
- 52 *Secundo*, Tribunalul nu a considerat nicidecum, la punctele 73 și 74 din hotărârea atacată, că declarațiile publice de independență făcute de consiliul de administrație al Prysmian erau false și contrare dreptului italian. Astfel, Tribunalul a constatat numai că aceste declarații nu erau, în sine, susceptibile să dovedească veridicitatea conținutului lor și că exercitarea unei influențe decisive trebuia apreciată pe baza unor elemente de probă concrete.
- 53 *Tertio*, deși recurenta reproșează Tribunalului că a respins în mod eronat argumentul său, menționat la punctul 50 din cererea de sesizare a instanței, potrivit căruia fondurile GSCP V nu dăduseră instrucțiuni Prysmian, trebuie să se arate că aceasta nu explică în ce mod Tribunalul ar fi putut să înțeleagă întinderea acestuia, contrar celor indicate la punctul 76 din hotărârea atacată, nici ce elemente sau probe ar fi omis să examineze în acest sens, având în vedere că a răspuns la argumentația la care făcea trimitere recurenta, la acel punct al cererii, în cadrul celui de al doilea aspect al motivului în cauză.
- 54 Rezultă că al doilea aspect al primului motiv trebuie respins ca fiind în parte inadmisibil și în parte nefondat.

Cu privire la al treilea aspect al primului motiv

– Argumentația părților

- 55 Prin intermediul celui de al treilea aspect al primului motiv, recurenta susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a confirmat concluzia la care a ajuns Comisia în decizia în litigiu, potrivit căreia aceasta exercitase efectiv o influență decisivă asupra Prysmian în perioada anterioară OPI.
- 56 Comisia, Prysmian și PrysmianCS consideră că acest aspect este inadmisibil pentru motivul că invită Curtea să efectueze o nouă apreciere a faptelor și a elementelor de probă examinate în primă instanță. În orice caz, acest aspect ar fi nefondat.

– Aprecierea Curții

- 57 Trebuie amintit în această privință că, în decizia în litigiu, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 9 și 10 din prezenta hotărâre, Comisia s-a fondat pe un dublu temei pentru a stabili în sarcina recurente răspunderea pentru încălcarea în cauză în perioada anterioară OPI. Pe de o parte, Comisia

s-a întemeiat pe o prezumție a exercitării efective a unei influențe decisive, pentru motivul că recurenta deținea toate drepturile de vot asociate acțiunilor Prysmian. Pe de altă parte, Comisia a considerat că recurenta exercitase efectiv o asemenea influență asupra Prysmian.

58 Or, astfel cum reiese din examinarea primului aspect al acestui motiv, Tribunalul nu a săvârșit o eroare de drept atunci când a considerat că, în speță, Comisia era îndreptățită să se întemeieze pe o prezumție a exercitării efective a unei influențe decisive pentru a stabili răspunderea recurente pentru încălcarea în cauză în ceea ce privește perioada anterioară OPI. În plus, reiese din examinarea celui de al doilea aspect al acestui motiv că Tribunalul nu a săvârșit o eroare de drept nici atunci când a concluzionat, în speță, că recurenta nu reușise să răstoarne prezumția menționată.

59 În aceste împrejurări, trebuie respins ca inoperant al treilea aspect al primului motiv, care vizează concluziile Tribunalului în ceea ce privește al doilea temei pe care s-a fondat Comisia pentru a reține răspunderea recurente pentru încălcarea în cauză în perioada anterioară OPI.

60 Prin urmare, trebuie să se respingă primul motiv ca fiind în parte inadmisibil și în parte nefondat.

Cu privire la al doilea motiv

61 Al doilea motiv, care vizează punctele 81-144 din hotărârea atacată, cuprinde trei aspecte.

Cu privire la primul aspect al celui de al doilea motiv

– Argumentația părților

62 Prin intermediul primului aspect al celui de al doilea motiv, recurenta susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept, în primul rând, prin faptul că s-a întemeiat, pentru a confirma aprecierea Comisiei potrivit căreia răspunderea recurente putea fi reținută și pentru perioada ulterioară OPI, pe elemente aplicabile perioadei anterioare OPI, în al doilea rând, prin faptul că a afirmat doar că OPI nu schimbese nimic și, în al treilea rând, prin răsturnarea, în practică, a sarcinii probei în detrimentul recurente. Or, OPI a Prysmian ar fi constituit o turnură decisivă pentru această societate. Începând de la 3 mai 2007, fondurile GSCP V nu ar fi deținut decât aproximativ 46 % din capitalul Prysmian, iar această participatie ar fi atins doar aproximativ 26 % la 12 noiembrie 2007. În plus, începând de la 3 mai 2007, Prysmian ar fi fost supusă unei obligații de transparență în privința pieței.

63 Abordarea adoptată de Tribunal ar fi de asemenea în contradicție cu concluziile care decurg în special din cuprinsul punctului 34 din Hotărârea din 16 iunie 2016, Evonik Degussa și AlzChem/Comisia (C-155/14 P, EU:C:2016:446), potrivit cărora, pe de o parte, revine acestei instanțe, pentru a aprecia dacă o filială își stabilește în mod autonom comportamentul pe piață sau aplică în esență instrucțiunile care îi sunt date de societatea-mamă, sarcina de a efectua o apreciere privind fapte contemporane perioadei încălcării și, pe de altă parte, elementele care privesc o altă perioadă nu pot fi luate în considerare decât cu condiția ca Tribunalul să fie în măsură să stabilească relevanța acestor elemente pentru perioada în cauză și să nu transpună în mod automat acestei perioade concluziile care decurg din aprecierea elementelor menționate.

64 Potrivit recurente, Tribunalul a aplicat în mod eronat această jurisprudență făcând referire, la punctele 93, 94 și 133 din hotărârea atacată, pe de o parte, doar la momentul, intervenit după perioada încălcării, în care fondurile GSCP V au revocat numirea unor membri ai consiliului de administrație al Prysmian și, pe de altă parte, la faptul că consiliul de administrație numit anterior OPI s-a menținut fără variații după OPI, întrucât niciunul dintre aceste două elemente nu are efect asupra pretensei exercitări efective a unei influențe decisive de către recurentă asupra Prysmian în perioada ulterioară OPI. De asemenea, Tribunalul nu ar fi trebuit să se întemeieze, la punctul 92 din hotărârea atacată, pe

un control asupra drepturilor de vot sau pe o participație majoritară în cadrul adunării acționarilor Prysmian, întrucât acestea nu ar mai fi existat în perioada ulterioară OPI. În plus, admitând totodată că, pentru a putea imputa comportamentul unei filiale societății-mamă, Comisia nu se poate limita la a constata că societatea-mamă este în măsură să exercite o influență decisivă asupra comportamentului filialei sale, ci trebuie de asemenea să verifice dacă această influență a fost exercitată efectiv, Tribunalul și-ar fi întemeiat concluziile pe elemente susceptibile, cel mult, să indice o putere de a exercita o anumită influență și ar fi validat concluziile care se întemeiază pe comunicările parțiale ale Prysmian.

- 65 Comisia consideră că al doilea motiv este inadmisibil, întrucât invită Curtea să efectueze o nouă apreciere a faptelor și a elementelor de probă examinate în primă instanță. În orice caz, acest motiv ar fi nefondat.
- 66 Prysmian și PrysmianCS susțin că primul aspect al celui de al doilea motiv nu este fondat.

– *Aprecierea Curții*

- 67 În ceea ce privește admisibilitatea primului aspect al celui de al doilea motiv, trebuie amintit că reiese dintr-o jurisprudență constantă a Curții că, în vederea examinării aspectului dacă societatea-mamă poate exercita o influență decisivă asupra comportamentului filialei sale pe piață, trebuie să se ia în considerare ansamblul elementelor relevante referitoare la legăturile economice, organizatorice și juridice care unesc filiala și societatea-mamă a acesteia și astfel să se țină seama de realitatea economică. Pe de altă parte, exercitarea efectivă a unei influențe decisive a societății-mamă asupra comportamentului filialei poate fi dedusă dintr-o serie de elemente care concordă, chiar dacă niciunul dintre aceste elemente, luat în considerare în mod izolat, nu este suficient pentru a stabili existența unei asemenea influențe (Hotărârea din 18 ianuarie 2017, Toshiba/Comisia, C-623/15 P, nepublicată, EU:C:2017:21, punctele 46 și 47, precum și jurisprudența citată).
- 68 Reiese de asemenea din jurisprudență că, în cadrul acestui exercițiu, este de competența Tribunalului să efectueze o apreciere privind fapte din perioada încălcării, fără a exclude totuși posibilitatea de a se întemeia pe elemente care corespund unei perioade anterioare acesteia, cu condiția ca Tribunalul să poată să stabilească relevanța elementelor respective pentru perioada încălcării și să nu transpună în mod automat la această perioadă concluziile care decurg din aprecierea unor elemente anterioare acesteia (Hotărârea din 16 iunie 2016, Evonik Degussa și AlzChem/Comisia, C-155/14 P, EU:C:2016:446, punctul 34).
- 69 Or, în măsura în care, prin argumentele sale, în cadrul primului aspect al celui de al doilea motiv, recurenta reproșează în esență Tribunalului că s-a întemeiat, în cadrul acestei examinări, pe elemente fără relevanță pentru perioada în cauză și că a răsturnat sarcina probei, aceste argumente privesc chestiuni de drept care pot fi invocate în cadrul unui recurs.
- 70 În schimb, argumentele care urmăresc să repună în discuție aprecierea elementelor de probă efectuată de Tribunal în cadrul acestei examinări nu sunt admisibile, ținând seama de jurisprudența amintită la punctele 48 și 49 din prezenta hotărâre, în cadrul unui recurs, întrucât recurenta nu a invocat nicio denaturare a elementelor de probă de către acesta din urmă.
- 71 Cu privire la fond, trebuie să se constate că, la punctele 81-144 din hotărârea atacată, Tribunalul a examinat aspectul dacă recurenta exercitase, pe de o parte, în perioada anterioară OPI și, pe de altă parte, în perioada ulterioară OPI o influență decisivă asupra comportamentului Prysmian pe piață. În acest cadru, Tribunalul a examinat în detaliu cele opt elemente pe care Comisia se întemeiase în această privință. Printre elementele care se raportează la întreaga perioadă a încălcării, Tribunalul a

examinat în special puterea de numire a membrilor în diverse consilii de administrație ale Prysmian, precum și puterea de a convoca acționarii la adunări și de revocare a administratorilor sau a consiliilor de administrație în ansamblu.

- 72 Din această examinare nu reiese nicidecum că, pentru a verifica dacă recurenta exercitase o influență decisivă asupra comportamentului Prysmian pe piață în perioada ulterioară OPI, Tribunalul s-ar fi întemeiat pe elemente aplicabile perioadei anterioare OPI sau că ar fi răsturnat sarcina probei în detrimentul recurente. Astfel, din această examinare și în special din cuprinsul punctelor 93, 94 și 133 din hotărârea atacată reiese că, departe de a fi considerat că OPI nu a adus modificări în această privință, Tribunalul a luat în considerare cu atenție elementele invocate de Comisie în decizia în litigiu, distingând în mod clar perioadele anterioară și ulterioară OPI. Prin urmare, argumentația recurente, menționată la punctul 62 din prezenta hotărâre, provine dintr-o interpretare eronată a hotărârii atacate și trebuie, așadar, respinsă ca nefondată.
- 73 În aceste împrejurări, primul aspect al celui de al doilea motiv trebuie respins ca fiind în parte inadmisibil și în parte nefondat.

Cu privire la al doilea și la al treilea aspect ale celui de al doilea motiv

– Argumentația părților

- 74 Prin intermediul celui de al doilea aspect al celui de al doilea motiv, recurenta susține că Tribunalul a constatat în mod eronat că dispunea, în consiliul de administrație al Prysmian, de nivelul de reprezentare necesar pentru a influența comportamentul acesteia din urmă pe piață.
- 75 În primul rând, ar fi total eronată afirmația Tribunalului potrivit căreia menținerea aceleiași compuneri a consiliului de administrație al Prysmian în perioada ulterioară OPI ar constitui un indiciu că ar fi continuat să exercite un control asupra acestui consiliu după OPI. Consiliul menționat, numit în adunarea acționarilor din 28 februarie 2007, cuprindea zece administratori, dintre care numai trei erau administratori generali ai PIA. Întrucât adoptarea unei rezoluții de către consiliul menționat necesită întrunirea unei majorități simple, administratorii PIA, care fac parte din același consiliu, nu ar fi fost, așadar, niciodată în măsură să controleze efectiv întregul consiliu de administrație al Prysmian. În plus, Tribunalul ar fi interpretat în mod eronat elementele de probă din dosar, prin faptul că nu a ținut seama de faptul că fiecare dintre administratorii PIA, de asemenea membri ai consiliului de administrație al Prysmian, le era interzis să acționeze, în perioada ulterioară OPI, exclusiv sau în principal în beneficiul altor părți, inclusiv al recurente.
- 76 În al doilea rând, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept în ceea ce privește rolul a doi administratori neexecutivi independenți (denumiți în continuare „administratorii în cauză”), care fac parte din consiliul de administrație al Prysmian.
- 77 În această privință, recurenta susține, *primo*, că, în ceea ce privește afirmația Tribunalului potrivit căreia recurenta avea legături cu cel puțin 50 % dintre membrii consiliului de administrație al Prysmian, având în vedere legăturile întreținute cu administratorii în cauză, aceste preținse legături, în special prin intermediul unor „servicii de consiliere anterioare” sau al unor „contracte de consultanță”, nu ar fi făcut obiectul niciunei examinări și nu ar fi fost descrise în mod corect în hotărârea atacată. Tribunalul nu ar fi demonstrat nici că aceste preținse legături ar fi putut să prevaleze sau că au prevalat asupra obligației de independență care revenea administratorilor în cauză față de toți acționarii.

- 78 Din jurisprudență ar reieși că numai un cumul de funcții ar pune în mod necesar societatea-mamă în situația de a influența în mod decisiv comportamentul filialei sale pe piață. Or, în speță, administratorii în cauză nu ar fi fost nici membri ai consiliului de administrație al recurente, nici agenți, nici chiar persoane cu funcții de conducere în cadrul acesteia din urmă. Mai mult, niciunul dintre aceștia nu ar fi ocupat un post de conducere în cadrul recurente.
- 79 În plus, considerând că recurenta nu a făcut dovada lipsei unei legături cu administratorii în cauză, Tribunalul ar fi răsturnat sarcina probei.
- 80 În sfârșit, chiar dacă se presupune că administratorii în cauză sunt luați în considerare împreună cu administratorii PIA, aceștia ar fi reprezentat, împreună, nu majoritatea în consiliul de administrație al Prysmian, ci doar cinci din zece membri și, prin urmare, jumătate din acest consiliu, ceea ce ar însemna că nu puteau adopta singuri rezoluțiile consiliului de administrație.
- 81 *Secundo*, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept, care constituie o denaturare a elementelor de probă în cauză, atunci când a respins valoarea probantă a declarațiilor efectuate de consiliul de administrație al Prysmian, care confirmă independența membrilor săi independenți, răsturnând astfel din nou sarcina probei. Ulterior OPI, Prysmian ar fi fost obligată să numească un număr determinat de administratori independenți în consiliul său de administrație. În această privință, ar fi fost exclusă orice formă de rudenie sau de relație profesională între un administrator și societate, inclusiv celelalte întreprinderi din grup sau acționarii principali. Or, consiliul de administrație al Prysmian ar fi confirmat în mod formal, în mai multe rânduri, că administratorii independenți erau cu adevărat independenți. Dacă Prysmian ar fi avut cea mai mică îndoială cu privire la exactitatea acestor confirmări, ar fi suportat, prin efectuarea lor, pedepse civile, administrative și, eventual penale, în temeiul dreptului italian.
- 82 În al treilea rând, Tribunalul ar fi făcut o apreciere incoerentă a elementelor de probă în hotărârea atacată, concluzionând, pe de o parte, la punctul 108 din hotărârea atacată, că simplul fapt că consiliul de administrație al Prysmian i-a evaluat pe unii dintre administratorii săi ca fiind independenți nu ar fi susceptibil să demonstreze lipsa unor legături cu recurenta și, în consecință, adevărata independență a acestor administratori și, pe de altă parte, la punctul 136 din această hotărâre, că, în ceea ce privește un proces-verbal al unei reuniuni a acestui consiliu care reproducea remarcile participanților, recurente îi revenea obligația de a prezenta elemente de probă care să demonstreze contrariul.
- 83 Prin intermediul celui de al treilea aspect al celui de al doilea motiv, recurenta susține că niciunul dintre celelalte elemente invocate de Tribunal nu este suficient, în sine sau împreună cu alte elemente, pentru a demonstra exercitarea efectivă a unei influențe decisive de către recurentă asupra Prysmian în perioada ulterioară OPI.
- 84 În primul rând, puterea deținută de fondurile GSCP V de a numi membri ai consiliului de administrație al Prysmian și puterea deținută de aceste fonduri de a convoca acționarii la adunări, precum și de a propune revocarea administratorilor sau a întregului consiliu de administrație nu ar demonstra că recurenta era în măsură, prin intermediul acelorași fonduri, să exercite o influență decisivă asupra Prysmian. Într-adevăr, în ceea ce privește drepturile de numire, jurisprudența Tribunalului ar impune să se demonstreze că membrii consiliului de administrație astfel numiți dispun de competența de a impune un control efectiv asupra întregului consiliu de administrație.
- 85 În al doilea rând, în ceea ce privește puterile delegate administratorilor PIA înainte de OPI, numirea lor în cadrul comitetului strategic al Prysmian după OPI, primirea actualizărilor regulate și a rapoartelor lunare, precum și celelalte măsuri adoptate în urma OPI și menționate la punctul 130 din hotărârea atacată, niciunul dintre acestea, luate în considerare separat sau împreună, nu ar constitui un element de probă privind exercitarea efectivă a unei influențe decisive asupra Prysmian.

- 86 În al treilea rând, constatarea Tribunalului de la punctele 140-142 din hotărârea atacată, potrivit căreia recurenta a adoptat în privința Prysmian un comportament tipic al unui proprietar industrial, ar fi eronată. În plus, Tribunalul ar fi săvârșit o eroare vădită de drept prin nerespectarea jurisprudenței potrivit căreia răspunderea pentru încălcările dreptului concurenței nu poate fi imputată unui simplu investitor financiar precum recurenta.
- 87 Comisia susține că al doilea și al treilea aspect ale celui de al doilea motiv sunt inadmisibile pentru motivele expuse deja la punctul 65 din prezenta hotărâre. Al doilea aspect ar fi, în plus, inoperant. Cu titlu subsidiar, Comisia susține că aceste argumente sunt nefondate.
- 88 Prysmian și PrysmianCS susțin că aceste două aspecte sunt inadmisibile și, cu titlu subsidiar, nefondate.

– *Aprecierea Curții*

- 89 În primul rând, în măsura în care recurenta reproșează Tribunalului că nu a răspuns la argumentele sale privind existența și relevanța legăturilor dintre aceasta și membrii consiliului de administrație al Prysmian, trebuie să se arate că, prin faptul că s-a întemeiat și a făcut referire, la punctul 106 din hotărârea atacată, la considerentele (761) și (762) ale deciziei în litigiu, precum și la notele de subsol respective, Tribunalul a identificat în mod suficient legăturile în cauză. În plus, din cuprinsul punctelor 106-108 din această hotărâre reiese că Tribunalul a considerat că, în speță, aceste legături erau de așa natură încât puteau fi considerate ca reprezentând unul dintre elementele pe care se putea întemeia Comisia pentru a demonstra că recurenta exercitase o influență decisivă asupra comportamentului Prysmian.
- 90 Trebuie amintit în această privință că din jurisprudența citată la punctul 67 din prezenta hotărâre reiese că exercitarea efectivă a unei influențe decisive de către societatea-mamă asupra comportamentului filialei poate fi dedusă dintr-o serie de elemente concordante, chiar dacă niciunul dintre aceste elemente, luat în considerare în mod izolat, nu este suficient pentru a stabili existența unei astfel de influențe.
- 91 În al doilea rând, în ceea ce privește pretinsa apreciere incoerentă a elementelor de probă de către Tribunal, trebuie arătat că argumentația recurente vizează punctele 108 și 136 din hotărârea atacată. La punctul 108 din această hotărâre, Tribunalul a considerat că simplul fapt că acest consiliu de administrație i-a evaluat pe unii dintre administratorii săi ca fiind independenți sau chiar că a publicat o asemenea evaluare în rapoartele sale privind guvernarea întreprinderii, așa cum afirmă recurenta, nu este în sine susceptibil să repună în discuție constatarea Comisiei potrivit căreia aceiași administratori nu au încetat să întrețină legături cu recurenta. Astfel, Tribunalul a arătat în esență că evaluările consiliului de administrație pot fi dezmințite de constatările Comisiei. Or, această apreciere nu este nicidecum incoerentă cu considerația, emisă la punctul 136 din hotărârea atacată, care vizează o observație descrisă într-un proces-verbal formal al consiliului de administrație al Prysmian, potrivit căreia un asemenea document trebuia să reproducă observațiile pe care participanții la consiliul respectiv au dorit să le facă.
- 92 În al treilea rând, referitor la pretinsa răsturnare a sarcinii probei în ceea ce privește rolul administratorilor în cauză, este suficient să se arate că argumentația recurente se întemeiază pe o interpretare eronată a hotărârii atacate. Astfel, la punctul 106 din această hotărâre, Tribunalul, după ce a apreciat probele invocate de Comisie și a concluzionat că legăturile personale susținute de aceste probe constituiau un element pertinent în cadrul examinării aspectului dacă recurenta exercita un control efectiv asupra Prysmian, s-a limitat în esență să constate că recurenta nu reușise să repună în discuție această concluzie.

- 93 În al patrulea rând, în ceea ce privește argumentul recurenței potrivit căruia din jurisprudență ar decurge că numai un cumul de funcții plasează în mod necesar societatea-mamă în situația de a influența în mod decisiv comportamentul filialei sale pe piață și că o asemenea situație lipsește în speță, trebuie amintit că reiese din jurisprudență, astfel cum a arătat Tribunalul la punctul 107 din hotărârea atacată, că existența unei entități economice constituite din societatea-mamă și din filiala sa poate lua naștere nu numai în temeiul raporturilor formale care există între cele două, ci și, în mod informal, ca urmare a unor legături personale între entitățile juridice care compun o astfel de unitate economică (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2013, Comisia/Stichting Administratiekantoort Portielje, C-440/11 P, EU:C:2013:514, punctul 68).
- 94 Cu toate acestea, nu reiese din jurisprudența Curții că legăturile personale dintre două societăți nu ar putea fi pertinente în această privință decât în cazul unui cumul de funcții. Astfel, relevanța unor asemenea legături personale constă în faptul că pot sugera că o persoană, deși este activă pentru o anumită societate, urmărește efectiv, având în vedere legăturile sale cu o altă societate, interesele acesteia din urmă. Or, aceasta poate fi situația și atunci când o persoană care face parte din consiliul de administrație al unei societăți este legată de o altă societate prin intermediul unor „servicii de consiliere anterioare” sau al unor „contracte de consultanță”, așa cum a arătat Tribunalul la punctul 106 din hotărârea atacată.
- 95 Rezultă că Tribunalul nu a săvârșit nicio eroare de drept atunci când a considerat că astfel de legături personale pot, în principiu, să fie pertinente pentru a stabili dacă o societate-mamă poate exercita o influență decisivă asupra comportamentului filialei sale pe piață.
- 96 În al cincilea rând, în ceea ce privește celelalte argumente invocate de recurentă în cadrul celui de al doilea și al celui de al treilea aspect ale celui de al doilea motiv, rezultă că, prin toate aceste argumente, recurenta se limitează în realitate la a repune în discuție aprecierile de natură factuală ale Tribunalului în cadrul analizei elementelor de probă pertinente în speță și urmărește astfel să obțină din partea Curții substituirea aprecierii Tribunalului cu propria apreciere.
- 97 Or, astfel cum s-a amintit la punctele 48 și 49 din prezenta hotărâre, Tribunalul este singurul competent să constate și să aprecieze faptele pertinente, precum și să aprecieze elementele de probă, iar aprecierea acestor fapte și a acestor elemente de probă nu constituie, așadar, cu excepția cazului denaturării lor, o chestiune de drept supusă ca atare controlului Curții în cadrul unui recurs.
- 98 Curtea a precizat de asemenea că, atunci când un recurent invocă o denaturare a elementelor de probă de către Tribunal, el trebuie să indice cu precizie elementele care ar fi fost denaturate de acesta și să demonstreze erorile de analiză care, în aprecierea sa, ar fi condus Tribunalul la denaturarea menționată (Hotărârea din 28 noiembrie 2019, Brugg Kabel și Kabelwerke Brugg/Comisia, C-591/18 P, nepublicată, EU:C:2019:1026, punctul 63, precum și jurisprudența citată).
- 99 Desigur, recurenta susține că Tribunalul a denaturat sensul declarațiilor efectuate de consiliul de administrație al Prysmian, confirmând că administratorii independenți care făceau parte din acest consiliu erau cu adevărat independenți. Cu toate acestea, recurenta nu a reușit să demonstreze în ce mod Tribunalul ar fi denaturat elementele de probă în cauză.
- 100 Astfel, trebuie amintit că, în această privință, Tribunalul a considerat, la punctul 108 din hotărârea atacată, că simplul fapt că acest consiliu de administrație i-a evaluat pe unii dintre administratorii săi ca fiind independenți sau chiar că a publicat o asemenea evaluare în rapoartele sale privind guvernanta întreprinderii nu era în sine susceptibil să repună în discuție constatarea Comisiei potrivit căreia aceiași administratori nu încetaseră să întrețină legături cu recurenta.
- 101 Dat fiind că, în consecință, recurenta nu a dovedit nicio denaturare a faptelor sau a elementelor de probă, argumentația sa vizând repunerea în discuție a aprecierii acestor fapte și a acestor elemente de probă de către Tribunal trebuie respinsă ca inadmisibilă.

- 102 Prin urmare, trebuie să se respingă al doilea motiv ca fiind în parte inadmisibil și în parte nefondat.
- 103 În ceea ce privește cererea recurentei de a i se acorda beneficiul oricărei reduceri a amenzii acordate Prysmian și PrysmianCS, prin reducerea cuantumului amenzii care i-a fost aplicată în solidar cu acestea din urmă, în cazul în care Curtea ar admite recursul formulat de societățile menționate împotriva Hotărârii Tribunalului din 12 iulie 2018, Prysmian și Prysmian Cavi e Sistemi/Comisia (T-475/14, EU:T:2018:448), este suficient să se arate că Curtea a respins acest recurs prin Hotărârea din 24 septembrie 2020, Prysmian și Prysmian Cavi e Sistemi/Comisia (C-601/18 P, EU:C:2020:751).
- 104 În consecință, întrucât niciunul dintre motivele invocate de recurentă în susținerea recursului nu poate fi admis, se impune respingerea acestuia în integralitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 105 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din același regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.
- 106 Întrucât recurenta a căzut în pretenții și Comisia a solicitat obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, se impune ca aceasta să fie obligată să suporte propriile cheltuieli de judecată, precum și cheltuielile de judecată efectuate de Comisie.
- 107 În temeiul articolului 184 alineatul (4) din Regulamentul de procedură, în cazul în care un intervenient în primă instanță nu a formulat el însuși recurs, acesta nu poate fi obligat la plata cheltuielilor de judecată în procedura de recurs decât dacă a participat la faza scrisă sau orală a procedurii în fața Curții. În cazul în care un asemenea intervenient participă la procedură, Curtea poate decide ca acesta să suporte propriile cheltuieli de judecată.
- 108 Întrucât Prysmian și PrysmianCS au participat la procedura în fața Curții, trebuie să se decidă ca, în împrejurările din speță, acestea să suporte propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară și hotărăște:

- 1) Respinge recursul.**
- 2) Obligă The Goldman Sachs Group Inc. să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, pe cele efectuate de Comisia Europeană.**
- 3) Prysmian SpA și Prysmian Cavi e Sistemi Srl suportă propriile cheltuieli de judecată.**

Semnături